

Mis meid lahutab, mis meid ühendab

TIINA KAALET
Riigikogu Toimetiste
peatoimetaja

Ilmselt mäletame kõik võimlemistunni alul kõlanud käsklust, kus paaritud arvud ühte ja paaris arvud teise ritta pidid astuma. Nii tekkisid leerid algavaks lahinguks. Ühed teiste vastu. Muidu ei saanud sõda pidada, isegi mitte rahvastepallis.

Mõnevõrra üllatav, et keset suurt meditsiinikriisi tuleb meid kaheks lugeda, kuigi 58 protsenti küsitletutest* arvab, et abielureferendumil kõlav küsimus ei ole oluline riigieluline teema. Samas, kui referendum toimuks, hääletaks 46 protsenti selle poolt, et abielu oleks Eestis vaid mehe ja naise vaheline liit. Referendumi poliitiline loogika on arusaadav: kui erakond on valijale lubaduse andnud, on just valimiste eel tähtis end ses asjas näidata. Ja me kõik oleme selles näitamises nüüd tahes või tahtmata osalised. Samas on meditsiinikriis kogu maailmas süvenemas ja meilgi on haiglad kiirelt täitumas. Täna, kui neid ridu kirjutan, lisandus Eestis 274 uut COVID-19 nakatunut.

Me läheme neis kaheks loetud leerides vastu presidendi-, siis kohalikele ja lõpuks Riigikogu valimistele. Mil moel mõjutab

kevadine referendum Eesti poliitilist kaarti lähitulevikus, näeme juba kohalikel valimistel. Ent sõltumata tulemuse kaldumisest ühele või teisele poole, on karta, et rahu majja see referendum ei too.

Selline on kontekst. Aga siit edasi läheb jutu toon palju optimistlikumaks, sest paradoksaalsel kombel on käesoleva RiTo fookusteema vastupidiselt eelräägitule mitte polariseeriv, vaid ühendav – rahvast, poliitikuid ja loodetavasti ka poliitikaide. Eesti tulevikku kujundav strateegia „Eesti 2035“ pole mitte ühe erakonna ega isegi koalitsiooni, vaid kogu Eesti arengudokument, mis kirjeldab Eesti strateegilisi sihte ja näitab, mida nendeni jõudmiseks teha.

On väga teretulnud, et ametis olev valitsus võttis strateegia koostamise oma tegevusprogrammi. Nii tekib Eestil lõpuks pikemaajaline plaan. See plaan peab olema tuntavalt pikem kui üks valimistsükkel ning ta peab ideaalis moodustama katusstrateegia lühema ajaperspektiivi ja kitsama teemapüstitustega riiklikele strateegiatele. Kitsamaid ja lühemaid meil jätkub – väidetavalt on meil ligi 50 erinevat poliitikadokumenti, mis hõlmavad 17 poliitikavaldkonda ja omavad erinevaid ajaraame. Tea Danilov kirjeldab oma artiklis, millised on viimase aja olulisemad arengustrateegiad ja mis neist on saanud. Soovitan lugeda. Nagu ka teisi, strateegia „Eesti 2035“ eri külgi käsitlevaid artikleid.

Kui loete poliitikute vestlusringi, näete, et erakondade esindajad suhtuvad

* Turu-uuringute AS, uuring avaldati 16. novembril 2020.

eelmainitud strateegiasse mõõduka optimismiga. Kes hindab protsessi, kes vastavust põhiseadusele, kes näeb konkreetsete teemade õigeid rõhuasetusi, aga üldine tonaalsus on hea. Muidugi ei ole strateegias mingeid rabavaid üllatusi. Ei saagi olla. Teame, kus oleme, nii oma regionaalpoliitiliste hädade, julgeoleku-probleemide, vananeva rahvastiku kui muuga. Strateegia maalib eri valdkonda-dest andmete ja analüüsi toel realistliku pildi ja annab suuna, kuhupoole liikuda. Asjaolu, et koos Riigikantseleiga valmistas dokumenti ette Rahandusministeerium, annab põhjust loota, et eesmärgid seotakse ka ressursiga. Kui tahta olla kriitiline, võib ju norida konkreetsete mõõdikute kallal, küsides, kas strateegia numbrilised eesmärgid pole mitte liialt suured ja kättesaamatud? Aga teisalt – mis mõtet on latile panna kõrgust, mille üleile alistasid?

Strateegia ise saabus valitsusest Riigikokku justkui üleöö. Peaministri pidulik saatesõna, mis oli pigem strateegia tähtsust rõhutav kui konkreetseid sihte tutvustav, pälvis parlamendi rahutu

nurina, justkui poleks saadud valmistuda, lugeda, arutada. Usun, et kui oleks tahetud, oleks siiski saanud. Dokument oli veebis kuid, oodates lugejaid. Ja enne seda korraldati arvamuskorje, milles osales 17 000 inimest kahe aasta jooksul. See on võimas number, mille toel loodetavasti Riigikogu strateegia ka vastu võtab, neelates alla mõru pilli, et saalis enam dokumenti muuta ei saa.

Ja siit jõuame ringiga tagasi alguse juurde. Midagi revolutsioonilist strateegia vastuvõtmine kaasa ei too, see on ilmselge. Aga on siiski lootust andev, et kõige üldi-sem arusaam Eesti tulevikust ulatub üle erakondade ja valitsuste ja toob paariks loetud inimesed kasvõi korraks ühte ritta tagasi.

Riigikogu Toimetised on ilmunud 20 aastat. Päris hea iga ühele ajakirjale. Seni on seda koos käesolevaga vedanud viis toimetajat. Numbrilise lõpust leiate ajaloo-rubriigi, kus oma võitlusi sõnade ja tegude rindel meenutavad Aare Kasemets, Aivar Jarne, Helle Ruusing ja Mart Raudsaar.